

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 1.

V Ljubljani, dne 2. decembra 1910.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
posamezna št. „ 0.10

Leto VI. VII.

Ljubljana, 2. grudna 1910.

Šesto leto pričenja »Naša Moč«. Olike in spodobnost, pa tudi stara časnikarska navada zahteva, da ob takih prilikah časopisi izrečejo zahvalo svojim naročnikom in jih bodre pa izpodbujajo in navdušujejo, naj delajo z vsemi silami in močmi na to, da pridobi list veliko novih naročnikov. Prav ima časopisje, da tako dela in prav ima vsakdo, ki podpira in širi pošteno krščansko časopisje.

Slovensko krščansko-socialno delavstvo je zahtevalo, da hoče imeti svoj list. Silna potreba ga je rodila. To smo dobro znali tisti, ki smo ga obudili s težavami in s tiho skrbjo. Saj smo dobro znali, kakšne težave in ovire, da bo moralo premagati naše delavsko glasilo, težave, ki niso znane drugim listom. Naj bi ga ne bilo delavstvo tako zahtevalo in naj bi ne bila dejanska potreba zanj, ne bili bi prevzeli velike odgovornosti za to, da izhaja v svet naš list. Vzemi katerokoli številko vseh dosedanjih petih letnikov v roke, izprevidiš, kako potrebuje žuljava roka časopisja, v katerem žuljava roka našega delavskega trpina in trpinke pripoveduje, kako da se mu slabo godi in kako naj bi se mu izboljšalo njegovo bedno stanje. Ljubimo delavske dopise. Vselej nas, radujemo se jih. Dasi nam je marsikdaj gneva zastala kri po naših žilah, ko smo čitali delavske opise, kako kapitalistični krvosesi izmzgavajo delavstvo.

Mikaven bi moral biti naš list bolj! Mogoče imajo tisti prav, ki to naglašajo, mogoče tudi ne, in ki zato žele, naj bi se krajšali dopisi. Ampak ravno delavski dopisi nam podajajo pravo sliko, kako da živi, kako da trpi, kako se včasih delavstvo veseli in kako hlepi in samo sodeluje na to, da se mu izboljša njegovo stanje. Zato: delavci, delavke, pridno dopisujte svojemu listu!

Naš list ni še tak, kakršnega smo si mislili takrat, ko smo ga ustanavljali. In je! Takrat, ko smo mu začrtali ob I. vseslovenskem delavskem shodu pri Devici Mariji v Polju na vozu pod kozolcem smer, smo rekli, da glavna in prva stvar listu bodi podajati v obliki dopisov našemu delavstvu tisto sliko, ki jo označujemo v drugem odstavku današnjega našega članka. Nič več

in nič manj smo se obvezali, kar smo takrat sklenili, tega se moramo tudi držati. Mi si želimo, naj bi bil naš list velik, da bi lahko poleg strogo strokovnih delavskih zadev podajal delavstvu tudi popolno socialno-politično sliko. Potrebno, a to bo mogoče, kadar poskoči število naročnikov našega lista tako, da se bo list lahko povečal. Ne od nas, od delavstva je odvisno, kdaj bo to mogoče. Čim več naročnikov pridobite, toliko več denarnih sredstev bo imel list, da se poveča. V tem oziru se bo moralo še zelo, zelo veliko storiti in bodo morale naše delavske organizacije napeti vse sile in moči, da se to zgodi. Poznamo delavske kraje, kjer je naše krščansko časopisje zelo razširjeno, a prav nič se ne stori za to, da se razširi naš list. Zato se prav nič ne čudimo, če marsikje prodirajo socialno-demokratska načela, ker ni med našim delavstvom preskrbljeno za to, da zna za naš list, ki po člankih vzgaja naše delavstvo in ga navdušuje za krščansko-socialne delavske vzore in boje.

Pravzaprav bi, če bi hoteli slediti stari izvoženi poti, zdaj morali pisati nekako tako-le: Delavci! Delavke! Na delo! Agitirajte! Od hiše do hiše! — Ne bomo, ker znamo, da je naše organizirano slovensko krščansko-socialno delavstvo samo zavedno dovolj, da stori, kar smatra kot svojo častno dolžnost, ko prestopi naš list v šesti letnik.

Listu smo pridobili v V. letniku več sotrudnikov. Moči je danes dovolj, da postane naš list poleg strokovnega glasila tudi politična in znanstveno socialna naša moč, a predpogoj: delati, da se število naročnikov zelo, zelo zviša. Ne mislite pa, da jadikujemo, da tožimo. Ne. Prestali smo najhujšo dobo. Obstanek našemu listu je danes denarno popolnoma zagotovljen v tej velikosti in obliki, v kakršni izhaja sedaj. Ko končamo listek »Carska zločinstva«, pričnemo izdajati krajše podlistke, pri katerih bomo pazili, da bodo tudi mikavni. Skrbeti tudi hočemo za to, da bomo objavljali o delovanju državnega zbora izvirna poročila o stvareh, ki so važne za delavstvo. V marsikaterem oziru bomo izpopolnili list, da bo vedno boljši in da bo vedno bolj ustrezal potrebam slovenskega krščansko-socialnega delavstva.

Na nekaj hočemo naše bravke in brave končno še opozoriti. Skrbite za to, da spra-

vite »Našo Moč« v vse tiste gostilne, ki jih pohajate. Pri svojih trgovskih nakupih in poslih se ozirajte le na tiste tverdke in zavode, ki inserirajo v naš list in s tem pokažejo, da vpoštevajo Vas in glasilo slovenskega krščansko-socialnega delavstva! Kdor ni z nami, kdor nas ne podpira, prezira slovensko krščansko-socialno delavstvo. S tem geslom na podrobno delo ob začetku šestega letnika »Naše Moči«.

Bogomir.

Delavstvo in občina.

Dne 10. oktobra 1910 je cesar potrdil občinski red in občinski volivni red za vojvodino Kranjsko, ki ga je sklenil letos kranjski deželni zbor. Dasiravno ta volivni red ni tak, kakor si ga delavstvo želi, vendar je najmodernejši in najboljši, kar jih je v Avstriji. Da se ni mogel v deželnem zboru sprejeti tak načrt, kakor si ga želi delavstvo, temu niso krivi deželni poslanci S. L. S., ampak temu je kriv državni okvirni zakon, ki hoče imeti razredno zastopstvo v občini, ki je razdeljeno po davčni moči.

Vendar je ta volivna postava precej ugodna za delavstvo. Delavstvo, ki ne plačuje direktnih davkov in ki je že skozi leta in leta zahtevalo imeti tudi pri občini besedo, je prišlo do volivne pravice. Tretji razred je napravljen po načelu splošne in enake volivne pravice in ima v tem razredu vsakdo volivno pravico, kdor prebiva v občini tri leta, če pa plačuje le količkanj direktnega davka in občinskih doklad, pa dobi že po enem letu bivanja v občini volivno pravico.

Nastane pa vprašanje, ali naj se delavstvo udeležuje volitev in poslužuje pravic, ki mu jih nudi ta nova volivna postava? Ali more občina storiti kaj v korist delavstva?

Na ta vprašanja je pač lahek odgovor. Delavstvo se mora v vseh krajih, kjer je kaj delavstva, udeleževati občinskih volitev aktivno in pasivno. Občina je za svoje stanovalce prva oblast, je glava družine, ki je dolžna skrbeti za dobrobit svojih občanov. Občina mora gledati in delati na to, da svojim občanom po svoji moči nudi vse ugodnosti, ki spadajo v njeno področje. Skrbeti mora, da imajo občani dobra, cena in zdrava

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Prihodnost, da, Neron, to je ravno, kar nam razsvetljuje noč trpljenja ko svitla zvezda: nam je znan še en svet. Usmiljeni Bog sprejme človeško dušo v svoje naročje, ko je očiščena in oprana zemeljskih napak in duša gleda na onem svetu Jezusa Krista in njegovo deviško mater Marijo. Na onem svetu je sreča in mir. Vi pa ne poznate drugega sveta: sebični, kakor vi, so tudi vaši bogovi in se zapirajo v svoj Olimp, da uživajo razuzdano, sladno življenje — kaj jim je mar zemlje blagor ali gorje? In Ti, Neron, sam vprašaj, zakaj da živiš? Lahko rečem namesto Tebe vredno — in najvišja stopinja bi še vendar ne bila zadosti Tvoji hlepeči duši! Zažgi Rim na vseh voglih, zažgi svet, Neron, in mraz Te bo še pretresal pri neskončnem plamenu!«

Spor migne vnetemu starčku. »Ne dražite ga«, mu šepeta na tihem; »spomnite se Avla in njegovega rešenja!«

Pol raztogoten, pol posmehljivo poslušar car besede Aleksandrove; pri zadnjih bese-

dah pa se posveti njegovo oko, kakor bi bile zadele njegove najskrivnejše dušne misli. »Rim v plamenu! svet v ognju!« zakliče. »Kdo ti je dal to misel, starec? Zaradi nje bom pozabil, kar sem slišal! Ne, ne zgruzilo bi se Neronu pri tem gorečem morju; to bi bilo dejanje; to bi bilo kaj veličastnega — še veličastnejše, nego, ako bi, ko venčan pevec prebiral strune ali hitel z osmerimi konji skozi gledišče! Kolikokrat sem mislil, ko si je moja nasilnica s težavo delala pot skozi ozke, z ljudmi natlačene ulice po Rimu z njegovimi nerodnimi hišami, različnimi v stavbi in po zunanem! Kje je roka, mislil sem si, ki bi z enim udarcem podrli stari-kavi, grdi Rim in postavila nov Rim? Starec, jel sem spoštovati tvojega boga, ki ti daje tako razumne misli, za katere te celo Neron zavida! Pojdi, sam hočem biti — in ti, Spor, pokliči mi Tigelina nazaj!«

»Kaj pa bo z Avlom?« vpraša Spor; »ali naj še naprej koprni v ječi?«

»Njegovo reč bodejo preiskovali; jaz sam bom dal k temu povelje«, odgovori cesar.

»Jaz bom zapustil Rim in se podal na deželo, da bom napravil praznik in tako po-

slavil spravo s svojo materjo. Agripina se bo vrnila s svojega posestva ob Tirenem morju v Rimu. Kadar bo prišel z njo v mesto, katero si tako goreče želi po nji, potem naj mi pokažejo razsodbo preiskovalnega odbora, in z lastnim očesom naj pregleduje Spor razsodbe; z lastno roko naj odpre prijatelju ječo, ako je nedolžen. Sedaj pa idita!«

Vže se hoče Aleksandros s Sporom umakniti s tiho zahvalo, ko ga Neron še enkrat k sebi pokliče. »Ali veš ti, kje je ona pevka, ki je bežala pred ponujano ji srečo, da bi kratila s vojimi pesmami Neronove ure? Kje je ono dete? Ker po njenem petju zopet hrepeni moje uho.«

»Deklica ne biva več v Rimu«, se odreže Aleksandros; »njena slepa prijateljica je umrla; deklica pa je šla daleč k pobožnim ljudem, da bo ondi pričakala dneva, ki jo bo združil z Avlom.«

»Ni več v Rimu?« vpraša Neron nevarno. »Starec, ali nameravaš olagati Nerona?«

»Deve ni v Rimu!« pritrjuje Aleksandros in trdno pogleda v oči nezaupnemu trinogu.

(Dalje prih.)

stanovanja, skrbeti mora, da občani lahko dobe dovolj živeža in to po kolikor mogoče ugodnih cenah, skrbeti mora, da se varuje varnost občanov, skrbeti mora tudi za prihodnost svojih bodočih občanov. To pa more storiti občina le tedaj, ako vsi občani sodelujejo pri občinskem gospodarstvu in občini pomagajo do uspehov.

Poglejmo v prvi vrsti, kako naj občina skrbi za zdrava in cena delavska stanovanja. Občina predvsem lahko v ta namen nakupi kolikor mogoče cenih in dobrih stavbišč. Ni potreba, da bi občine, kjer danes še ni veliko delavstva, takoj ta stavbišča zazidale ali pa prodajale kakim podjetnikom. Računati moramo s tem, da je na Kranjskem industrija šele v povojih, a se vendar precej naglo razvija. Čez par let bo morda na Kranjskem v kaki občini, ki danes nima industrije in je sama na sebi sploh neznatna, pa ima morda ugodno lego, vodno silo ali pa rudo, veliko industrijsko podjetje ali rudnik s tisoči delavcev. Že danes lahko dovolj jasno opazujemo, da v krajih, kjer je bil preje svet za stavbo po 1—3 K meter, stane danes vsled naseljenja delavstva in industrije meter že čez 10 K in tudi že več. Zato bi bilo pa prav, da bi občine že za časa nakupile dovolj cenega sveta in bi ga takrat, ko se naseli delavstvo, ponudile delavstvu za stavbo delavskih hiš po prvotnih cenah. Občine bi pa, če bi morale čakati na prodajo svojega sveta, prav nič ne izgubile na svojem premoženju, ker bi svet prav lahko oddajale v najem občanom za tisto ceno, kar bi sicer nosil kapital po obrestih. Pa tudi v drugem slučaju občini ni mogoče s svetom prav nič izgubiti, ker cene zemljiščem povsod od dne do dne rastejo, tudi v najmanjših kmečkih občinah je zemljišče vedno več vredno.

Ko se delavstvo naseli, bi občina delavstvu prodala zemljišče ali proti takojšnjemu plačilu, ali pa bi čakala, da bi delavec v par letnih obrokih poplačal kupno ceno z obrestmi vred. Še več, občina bi lahko delavcu, dokler ne bi ta dobil pri denarnih zavodih, garantirala za kredit pri začetku stavbe. Delavec bi postavil hišico, bi dobil posojilo in plačal stavbnika. Seveda je na vsak način dobro in potrebno, da ima delavec tudi nekaj svojega denarja. Hranilnica bi dala v najboljšem slučaju delavcu na hišico tri četrtine vrednosti. Manjka pa delavcu še ena četrtina vrednosti. In tu bi bilo prav in prav lahko se tudi zgodi, da občina s posebnim garancijskim fondom garantira za to četrtino nepokritega fonda. Občino bi to prav nič ne veljalo, ker bi ne dala denarja, pač pa samo garancijo, drugič se pa take hišice, ako bi bil delavec lastnik v nesreči, ali pa je brezvesten, lahko na drug način prav dobro obrestujejo. Tako bi prišli delavci, ki imajo družine, do svojega lastnega doma, do zdravega stanovanja. Prišla bi v delavstvo zadovoljnost, veselje do dela, pa tudi večja varčnost. Mišljene so pa tu male hišice z nekoliko vrtom okrog hiše.

V krajih, kjer je mnogo delavstva, pa je uslužbenih tudi mnogo neoženjenega delavstva. Za te bi občina prav lahko poskrbela na ta način, da bi zidala v svoji režiji par hiš za neoženjene moške in neomožene ženske. Za posameznika je to težko, ako je pošten, ker take hiše bi stale nekoliko več kot navadne in ker posameznik ne more imeti nad stanovalci takega nadzorstva, kot ga imajo lahko občine. Seveda bi morale biti hiše za moške popolnoma ločene od hiš za ženske. Prav lahko bi se tudi vpeljale kuhinje, kjer bi občina dajala stanovalcem dobra, tečna in snažna jedila po tisti ceni, s katero more pokriti svoje režijske stroške. S takimi hišami bi se v občini odpravila nemoralnost, ker bi mladi ljudje obojega spola ne imeli med seboj po stanovanjih toliko stika, kakor ga imajo, žalibog dandanes le preveč.

Občina bi morala pa predvsem podpirati delavske stavbne zadrage. Podpirati bi jih morala z vsem tem, kar smo že zgoraj navedli: s cenimi stavbišči in s kreditom.

Občina bi morala po novi postavi (občinski red § 28., točka 4) gledati tudi na to, da pride dovolj zdravih živil na trg in posebno paziti na mero in vago. Kako bo to storila občina? Treba bo pa tudi občini gledati na to, da bodo ta živila po primernih cenah naprodaj. Občina lahko to stori na več načinov. Prvi in glavni način bi bil, da občina podpira z vsemi ugodnostmi, ki so ji na razpolago, konsumne zadrage. Zdrugištvo je danes edina rešitev za vse delavske stanove. Ako se delavci združijo, si sami

na debelo nakupujejo blago in ga potem po lastnih cenah prodajajo, bo to blago gotovo cenejše, ako pa gre skozi več rok prekupovalcev. Vsakega se nekaj prime, tisti pa, ki blago v resnici potrebuje, pa vse to plača. Tu bi lahko občine zidale javna skladišča, vpeljale v občinah več sejmov, kjer bi kmetje ali pa tudi drugi producenti naravnost konsumentom v roke prodajali svoje blago. Občine bi tudi lahko napravile občinske mesnice, mlekarne in pekarije. S takimi napravami bi občine koristile vsem občanom, posebno pa delavstvu, ker bi s svojimi podjetji, kjer bi se dobivalo lahko dobro in ceno blago, močno vplivale na tržne cene in s temi na draginjo. Seveda smo pa odločno proti temu, da bi občine ustanovljale občinske pivovarne, gostilne in žganjarne, pač pa naj ustanovljajo tam, kjer je mnogo delavstva, ljudske kuhinje, kjer bi se dobivala ceno dobra in zdrava jedila.

Tudi glede šolstva lahko občine veliko dobrega storé. Šolski zakon, ki je zdaj v veljavi, je že močno zastaran in sedanjim razmeram neprimeren. Pa občine ga ne morejo izpreminjati, ker spada ta zakon v področje državnega zbora. Občine naj bi delale na to v krajih, kjer je mnogo delavstva, da bi ustanovile zavod za dojenčke. Velika socialna napaka je danes, da delavec največkrat ne more zaslužiti s svojim delom toliko, da bi sam lahko preživel svojo družino. Tudi žena mora mnogokrat na delo v tovarno, doma pa mora pustiti male otročiče brez nadzorstva, samo da zasluži toliko, da moreta z možem hraniti in oblačiti svojo družino. Otroci so doma pod nadzorstvom kake stare ženice, ki se sama komaj giblje, so morda pod nadzorstvom kake dobre sosede, ki ima pa v svoji lastni družini polne roke dela, ali so pa sploh brez nadzorstva. Mislite si male otročiče brez nadzorstva. Niso li te reve, ki imajo vse polno življenjskih težav, res usmiljenja vredne. Gotovo, zraven so pa reve tudi uboge matere, ki so v vednih skrbah za svoje ljubljence, pa jim ne morejo pomagati, ker skrb za kruh premaga vse blage čute. Tu naj bi občine napravile zavod, kamor bi delavske matere, ki morajo čez dan v delo, oddajale svoje otroke pod skrbno varstvo, kjer bi se otroci naučili lepega vedenja, pokornosti, pa tudi pravega krščanskega življenja. Koliko dobrih občanov bi se s tem vzgojilo, koliko očetovskih skrbi odvrnilo, pa tudi koliko materinih solzâ posušilo.

Pride čas: otrok mora v šolo, oče in mati pa na delo. Mati skuha zjutraj kavo, da jo družina povžije. Nekoliko kave pa vlije mati v lonček in ga postavi v peč, odreže košček kruha in reče otroku: »Ko boš prišel iz šole, pa snej to-le kosilo, da ne boš lačen.« Otrok pride iz šole, pa hitro uboga materino naročilo, izpije kavo in sne svoj kruh. Materinega naročila pa, naj bo priden, naj se uči in ne skače z drugimi otroci na cesti, pa otrok ne uboga. Saj me mati in oče ne vidita, hajdi na cesto skakat in se igrat. Koliko gorja je to že rodilo, koliko talentov se je s tem že izgubilo. Zakaj imamo toliko izpridene mladine? Otroci so brez nadzorstva, samemu sebi in cesti prepuščeni. Otroci si pa raje vse slabo zapomnijo, kar slišijo na cesti, kakor pa vse dobro, kar se naučijo v šoli ali pa od starišev. Občina bi lahko v tem oziru odvrnila mnogo gorja. Ustanovila bi šolske kuhinje, kjer bi otroci, ki so čez dan brez nadzorstva, ostajali čez opoldne v šoli, bili bi vedno pod nadzorstvom, opoldne pa dobili kosilo brezplačno. Občani bi ne bili čez dan po teh otrocih nadlegovani, starši bi ne imeli toliko skrbi, otroci pa bi postali pridni in pošteni, ki bi si v poznejših letih s poštenim delom služili kruh in bi prav gotovo, ker bi bili dobro vzgojeni, ne bili nikdar občini v nadlogo.

Otroci odrastejo. Treba v ponavljajno šolo. Ali bi ne bilo tu umestno, da bi občina skrbela za to, da bi otroci v teh letih dobili tudi kaj praktičnega pouka. Spominjamo se nazaj, ko je na Kranjskem cvetela domača obrt. Takrat niso ljudje tako silili v tovarne in v mesta. Delali so poleti kot posli na polju, pozimi pa so se s pletarstvom košev, pletenjem kit za slamnike, čipkarstvom itd. preživljali. Takrat je imel kmet dosti poslov, delavskega proletarijata pa je bilo mnogo manj. Danes je pa žalostna resnica, da je temu ravno nasprotno. Občina naj skrbi, da se bodo v občini vršili gospodinjski kurzi, kjer se bodo delavska dekleta učila šivanja moškega in ženskega perila, kuhanja, pranja, likanja, pa tudi domačega knjigovodstva, ki je danes za vsako gospodinjco,

posebno delavsko, neobhodno potrebno. Kranjski deželni odbor je letos vpeljal šesttedenski kurz za kmečka dekleta v Selcih na Gorenjskem; ali bi ne bilo pametno, da občine prosijo deželni odbor, da isti tudi napravi tak kurz v krajih, kjer je mnogo delavstva, tudi za delavske hčere in morda bi bilo potrebno tudi za matere. Saj je znano, da vlada ravno v tem oziru posebna revščina v delavskih družinah. V Ljubljani je v tem oziru zelo veliko storila S. K. S. Z., na Jesenicah pa »Katol. del. društvo«.

In za delavske sinove? Ali ni vzrok temu, da redkokdaj pridejo delavski sinovi do boljšega kruha, ta, ker nimajo osnovnih strokovnih načel. Čemu imajo tujci v naših tovarnah in obrtnih najboljša mesta in najboljše plače? Vzrok je ta, ker se delavski sinovi nauče svojega dela le površno, ko so pa enkrat prosti, pa ali nimajo prilike, ali pa se sami ne zanimajo za razvoj in napredek njihove obrti. Občine bi že lahko v obrtnonadaljevalnih šolah gledale na to, da si vajenci pridobijo vsaj nekoliko znanja v obrtnih postavah, v risanju, knjigovodstvu, računanju, geometriji, fiziki itd. Ustanovljali bi se pa lahko od časa do časa kurzi za posamezne stroke, kakor jih ima sedaj v Ljubljani »Društvo rokodelskih pomočnikov«, in prav gotovo bi uspehi ne izostali. Naši delavci in obrtniki danes slove po svetu kot pridni in pošteni, občine pa naj na vso moč gledajo na to, da bodo tudi spretni in razumni strokovnjaki. Na ta način bi prišli naši ljudje povsod do veljave in prav nič bi ne potrebovali v naši lepi slovenski deželi tujih mojstrov in delovodij.

Pokazali smo tu, kaj vse lahko store občine, ako v občinskem odboru sede moške, ki imajo voljo in srce pomagati ubogemu in zatiranemu delavstvu. V teku enega leta bodo po vsej Kranjski občinske volitve. Dolžnost delavstva je, da se prav pridno zanima za te volitve in samo postavi kandidate tam, kjer je v moči, drugod pa voli le take moške, ki obljubijo delati v prid delavstva, kakor smo že navedli. In komu naj delavstvo zaupa. Zaupati more le možem, ki imajo resno voljo delati v prid delavstva, v prvi vrsti pa samemu sebi. Mi krščansko-socialni delavci dobro vemo, kdo nam je priboril pravico besede tudi v občinah, zato pa je popolnoma izključeno, da bi volili ljudi, ki so bili vedno in so še nasprotniki mož, ki so nam dali te pravice. V prvi vrsti delavec delavcu največ zaupa, če pa to v kakem slučaju ni mogoče, pa le možem drugih stanov krščanskega prepričanja, ker le od mož krščanskih pa tudi socialnih načel smo dobili priliko, da tudi delavci pri občinskem gospodarstvu lahko govorimo. Dokazano je torej, da delavstvo občinske volitve morajo zanimati. V mnogih občinah bo delavstvo odločevalo ali pa vsaj močno vplivalo. Kjer bo delavstvo probujeno, se zanimalo za občinske zadeve, tam se bo lahko mnogo storilo v prid delavstva. Kjer pa bo delavstvo spalo, tam pa ni mogoče pomagati, če se za delavstvo ne bo nič storilo. Zaspanost bo kriva, če si delavstvo sedaj ne pomaga v občinah. Zato pa:

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud nam Bog blagoslovi!

Iz državnega zbora.

D u n a j, 30. nov. 1910.

Dne 24. novembra se je pričelo zopet delovanje državnega zbora, po preteku skoraj petih mesecev. Vlada, ki bi najraje »delala sama« je s tako dolгим odgodenjem zapostavila mnogo potrebnega dela.

V prvi seji zbornici se je pričela razprava o predlogu za pospeševanje stavb malih stanovanj, ki je bila končana v soboto s sklepom, da dá država tekom enajstih let v ta namen 16 milijonov inpol kron.

Sklenila se je tudi cela vrsta resolucij glede na pospeševanje stanovanjskega vprašanja. V torek se je pričela razprava o draginji mesa, ki pa sedaj, ko to pišem, še ni končana. Naši poslanci so vložili tudi več nujnih predlogov za podporo po toči in drugih ujmah oškodovanim kmetovalcem. Gostinčar je vložil poleg drugih tudi interpelacijo na železniškega ministra za vreditev razmer železniških delavcev in čuvajev na progah Jesenice - Trst, Ljubljana - Trbiž in Ljubljana - Rudolfovo oziroma Kočevje. Dalje zaradi gozdnih delavcev na Vojskem, da se jim v provizijo zaračunavajo vsa službena leta. Razni odseki tudi delujejo. Tako soc. pol. odsek klamfa postavo zoper pijan-

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Feller-jevo odvajalne Rhabarbara kroglice s znamko „Elsa-kroglice“ Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poizkusite iste, ki pospešujejo prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa trg 16 (Hrvatsko).

čevanje. Soc. zavarovalni odsek ima v posvetovanju zavarovanje rudarjev proti nezgodam. Pa tudi razni drugi odseki se pridno sklicujejo.

»Slovenski klub« je tudi zrastel za štiri člane, ki so izstopili iz »Zveze južnih Slave- na«, tako da šteje sedaj 22 članov. Vstano- vil se je enoten Češki klub, ki je izvolil za predsednika bivšega trgovinskega ministra dr. Fiedlerja, kar seveda liberalcem ni bilo posebno všeč in zato pihajo jeze in lažejo, kar le morejo in znajo.

Za železničarje.

Poslanec Gostinčar je stavil na želez- niškega ministra sledečo interpelacijo:

Z ozirom na slabo urejene službene raz- mere in plače železniških čuvajev in delav- cev, kakor tudi drugih uslužbencev c. kr. državne železnice na progah Jesenice - Trst, Ljubljana - Trbiž in pri upravi železniške proge Ljubljana - Rudolfovo in Kočevje, ki nikakor ne zadoščajo razmeram in potre- bam uslužbencev ter so potrebne reforme tudi iz službenih ozirnov, vpraša podpisani:

Ali so Nj. Ekscelenci znane pomanjklji- vosti službenih in plačilnih razmer delavcev in čuvajev kakor tudi drugih nižjih usluž- bencev, na progah Jesenice - Trst, Ljublja- na - Rudolfovo oziroma Kočevje in Ljublja- na - Trbiž.

Ali hoče Nj. Ekscelenca vkreniti vse potrebno, da se na zdolaj označeni način izboljša stanje teh uslužbencev:

1. Železniškim delavcem v predorih (Bohinjski predor), naj se predorska dokla- da (Tunnelzulage) zviša od 40 na 80 vinarjev dnevno.

2. Čuvajem v bohinjskem in drugih pre- dorih, ki presegajo dolžino 500 metrov, naj se zviša doklada na 30 K mesečno. Služba naj se jim računa dve službeni za tri službe- na leta, dokler opravljajo službo v predoru. Dnevna služba bodi v tunelu osem ur.

3. Od c. kr. železniškega ministrstva vsem uslužbencem bohinjskega predora do- voljena doklada, naj se izplača res vsem pri- zadetim in tudi delovodjem (Bahnrichter).

4. Prožnim delavcem (Oberbauarbei- tern), naj se dajo dežni plašči in ob progi naj se postavijo ute, da bodo mogli delavci ob slabem vremenu vsaj kosilo pod streho poučiti in se nekoliko osušiti.

5. Prožnim delavcem naj se zagotovi redna dnevna plača za vse delavne dni, ne oziraje se na vreme.

6. Dovolj naj se zopet vsem železniškim delavcem prosta vožnja (Freischein), za na- kupovanje živil. To je osobito zaradi dragi- nje zelo potrebno.

7. Delavcem na postajah na se dovoli in da popolna uniforma, ker morajo opravljati raznovrstne službe, kot portirji, prtljago- nosci itd., ter pridejo zelo v dotiko z potujo- čim občinstvom.

8. Prožnim čuvajem naj se zniža službe- ni čas od 18 na 16 ur ter se podaljša prosti čas od 12 na 16 ur.

9. Prožnim čuvajem naj se daje iz bliž- njih postaj premog in drva za znižano ceno (Regiepreis).

10. Prožnim čuvajem naj se da nočna in prožno - obhodna doklada.

11. Onim čuvajem, ki še ne dobivajo do- klade za zapiranje zatvornic (ramp), naj se jim ta čim prej dovoli.

12. Vlakojavljajočim čuvajem (Zugmel- deposten), naj se pri vlakojavnih čuvajnicah postavijo tudi stranišča.

13. Ogibalnim čuvajem naj se na sred- nje velikih postajah dovoli službena doba 16 ur in 24 ur prostega časa. Na velikih po- stajah ostane pri 12urni službi in 24urnem počitku, pri malih postajah pa 16urni službi in 16urnem počitku.

14. Pri izplačilu plače, naj se vračajo tu- di izplačilni listki, na katerih bodi natančno

v jeziku dotičnega uslužbenca označeno, zakaj in koliko se mu je odtrgalo za razna vplačila. Izplačila naj se vrše redno vnaprej določenem času, da ne bode treba onim, ki isti dan niso v službi, čakati cel dan na iz- plačilo.

15. Nadomestnim čuvajem, naj se razde- li železniško zemljišče ob progi, da si bodo mogli tudi kaj pridelati.

16. Delovodjem (Bahnrichter, Partie- führern) na prosti progi naj se dovolijo do- klade, slične prožnim mojstrom (Bahnmei- ster). Toraj polovične doklade.

17. Stalno nastavljenemu osobju po skladiščih, naj se dajo kratki kožuhi, kakr- šne imajo prožni mojstri (Bahnmeister).

18. Uslužbencem zunaj zdravnikovega bivališča, ki so primorani voziti se k zdrav- niku z vlakom, naj velja bolniški list za le- gitimacijo.

19. Na progah dolenskih železnic naj se vsi delavci brez razlike kategorije, po enoletni službi nastavijo stalno (definitvno).

20. Delavni čas skladiščnih in postajnih delavcev naj se prevredni v deseturni delav- nik. Čez deseturno delo naj se plača pose- bej.

21. Skrajšajo naj se primerno čuvajem proge, katere tudi na lokalnih železnicah ne smejo biti čez štiri kilometre dolge.

22. Čuvaji naj se porabijo izključno le za vzdrževanje in nadzorstvo proge in paž- njo na vlake. Nikakor ne gre, da bi morali čuvaji, ki so napravili izkušnje, pleti travo. Tako delo je za ženske.

23. Delavci, ki morajo ostati zaradi kon- tumacije iz dela, naj dobijo popolno plačo.

24. Z ozirom na nevarnost in odgovor- nost službe, naj se navadno službeno leto šteje za poldrugo službeno leto.

25. Predpostavljenci, naj s podrejenimi železničarji postopajo vseskozi dostojno in vljudno.

Delavska stanovanja.

Državni zbor je sklenil v soboto 26. no- vembra postaviti, vsled katere bo v prihodnje država podpirala zidanje malih stanovanj. V § 3. zakona se določa, da bode morala pri- spevati država k skladu za stanovanjski sklad, ki ga bode upravljalo ministrstvo javnih del (§ 1.) takole:

Za leto 1911 in 1912 skupaj	K 1.500.000
v letu 1913	K 1.300.000
v letu 1914	K 1.500.000
v letu 1915	K 2.200.000
v letu 1916 do 1918	K 2.500.000
v letu 1919 in 1920	K 3.500.000
v letu 1921	K 4.000.000.

Te vsote bodo na razpolago okrajem, ob- činam, javnim korporacijam in stavbnim društvom, ki se pečajo z malimi stanovanji. V prvi vrsti se bo rabil fond za garancijo po- sojil, v kolikor jih v privatnih denarnih za- vodih ne bo mogoče dobiti. V drugi vrsti pa se bodo podpirali stavbi zavodi ali društva naravnost s posojili. Garancija in posojila se bodo dajala le proti hipotečni varnosti do 90 odstotkov. Javnim zavodom in korp- oracijam se hipotečno zavarovanje sme iz- pregledati. Torej se jim da tudi na kredit. Posebne važnosti je to za naša delavska stavbna društva, ki bodo sedaj brez poseb- nih težkoč, lahko dobivala kredit. Korak na- prej je storila zakonodaja v socialnem smi- slu. Dal Bog, da bi bili dobrote v obilni me- ri deležni slovenski delavci, kar je seveda v prvi vrsti zavisno od napredujoče delavske zavednosti.

Za gozdne delavce.

Poslanec Gostinčar in tovariši so stavili na voditelja poljedelskega ministrstva sle- dečo interpelacijo:

Pri c. kr. gozdnem erarju idrijskega okoliša, torej na Vojskem, se nahaja precej- šnje število gozdnih delavcev, katerim se pri vsprejetju v provizijski sklad, niso vračuna-

la vsa dovršena službena leta. Ker se je to dogodilo najbrže po pomoti in bi imeli de- lavci vsled tega precejšnjo škodo, je nujno potrebno, da c. kr. poljedelsko ministrstvo zaukaže v tej zadevi natančno raziskavo, pri kateri naj se zaslišijo delavci osebno.

Podpisani vprašajo:

Ali je Nj. Ekscelenci znano, da se je pri sprejetju gozdnih delavcev v provizijski sklad, istim v več slučajih zaračunalo pre- malo službenih let?

Ali hoče Nj. Ekscelenca zaukazati v tem oziru preiskavo in neupravičeno prikrajša- nim gozdnim delavcem idrijskega okoliša pripomoči do njihove pravice?

× × ×

Naši poslanci se krepko zavzemajo za koristi našega delavstva. Čast jim!

Ljubljansko krščansko socialno delavstvo.

Za Miklavža se pokupi navadno največ vsakovrstnih koledarjev. Skoro vsak stan ima dandanes že svoj koledar, ki ga pa ne dobiš lahko za par vinarjev, ker založnik zbog malega natisa s tako nizko ceno ne more pokriti nabavnih stroškov. Edino pri takoimenovanem ljudskem koledarju, pri naši »Družinski Pratici«, ki jo dobi vsak, dokler je še kaj zaloge, za borih 24 v, je to mogoče, ker se tiska v mnogo tisoč iz- vodih. Dobite jo pri vsakem trgovcu v mestu ali na deželi, kjer je ni, naj se naroči narav- nost pri založništvu »Družinske Pratique« v Ljubljani. Za tako mal denar ne dobite ni- kjer tako vsestransko ustrežajočega kole- darja.

Miklavžev večer bo v ponedeljek 5. de- cembra v »Unionu« in bo aranžiran tako, da bo nudil dovolj zabave starim in mladim. Nekaj posebnega bo letos posebno pozdrav otročičev sv. Miklavžu. Zbor mladine v ka- terem je nad 280 deklic in dečkov, bo s pet- jem pozdravil prihod sv. Miklavža. Priprav- ljenih pa je še mnogo drugih presenečenj. Sodelujejo tudi telovadci Orla, Miklavž na- stopi s velesijajnim spremstvom. Že deko- racije bodo take, da je vredno, da si jih vsak ogleda. Tudi letos bo imel nagovor na mla- dino g. prof. Jož. Jerše, katerega vsako- letni ljubki govori za mladino uprav slove.

— **Vstopnice se bodo od sobote zjutraj pro- dajale v trafiki »Uniona« in v trafiki gosp. Šoukala.** Prosimo, naj bi občinstvo vstopni- ce takoj in ne šele pri blagajni kupovalo, da se more napraviti natančen red. Kdor bi že- lel, da dobi kak znanec ali otrok na Miklav- žev večer darilo, naj prinese v ponedeljek 5. decembra darilo dobro zavito in z natanč- nim naslovom **od pol 12. do 4. ure popoldne** v veliko dvorano »Uniona«. Po 4. uri popol- dne se z ozirom na potrebni red sprejem vsakega takega darila brezpogojno odkla- nja. Na za odrasle naj bode poleg naslova velika črka **A**, na darilih za otročiče velika črka **B**. K obilni udeležbi vabi odbor »Ljub- ljane«.

Na shodu Slov. kat. delav. društva je govoril v nedeljo dr. Dermastija. To nedeljo govoril profesor Dermastija. Pozivamo na agitacijo za nedeljske shode!

Tobačno delavstvo.

To in ono.

Zadnjič smo se pritoževali nad slabo razsvetljavo v tovarni, a naše tožbe so ostale žalibog brez uspeha. V enem oziru smo se- daj še na slabšem z lučjo; naša stranišča ni- majo sploh nobene razsvetljave. Morda se bo pa vendarle dobila tu pa tam kaka stara leščerba, če je naša tobačna režija tako zelo

Zagrebska tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

Tovarniška znamka.

obožala. Upamo torej, da bo naša tobačna uprava ta nedostatek odpravila.

Iz oddelka za viržinke se delavke bolj in bolj poslavljajo in gredo v pokoj. V tekočem letu so nas zapustile sledeče: Helena Stalc, Barba Grad, Nežka Trček, Uuršula Sojar, Nežka Kozamernik, Mari Zamljan, Frančiška Gavel in Katarina Dolničar. Vse so bile naše zveste članice in naročnice »Naše Moči«. Hodile so tudi rade na naše shode in sestanke. Želimo jim »srečan put« in lepega mirnega oddiha na stara leta! Umrle so v tekočem letu: Marija Zaletel, Ana Ložar roj. Pršin, Ivana Šlosar, Jožefa Kranjc in Lavoslava Hribar. Zadnja je bila članica Jugoslovanske Strokovne Zveze in je torej prva, ki je šla v večnost.

Shod podpornega društva. Dne 14. decembra se bo vršil javni shod našega podpornega društva v prostorih S. K. S. Z. Spored in čas homo naznanili v prihodnji številki.

Med brati in sestrami.

Na praznik Brezmadežnega spočetja, v četrtek 8. decembra ob 10. uri dopoldne, se vrši pri Gostinčarju (pri Kotniku) na Opekarski cesti 26 v dvorani (ne v gostilni) shod. Somišljeniki in somišljenice, pridite na ta shod v obilnem številu!

Pri konferenci ljubljanskega krščansko-socialnega delavstva sinoči se je sklenilo ustanoviti »Delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljani«.

Glas z Jesenic. Kolikokrat smo se že pritoževali nad našo šolo na Jesenicah, oziroma nad učiteljskim osebjem. Sedaj smo nekaj časa molčali, zato pa se je na ta molk toliko krepkeje grešilo. Vprašamo: Zakaj nekateri razredi tolikokrat nimajo šolskega pouka? Otroci pravijo, da je nadučitelj Sedlak kontumaciran zaradi ošpicev. Ali ima nadučitelj ošpice? Menda ne, ker hodi okoli! Ali je kontumaciran zaradi svojih otrok? Ni mogoče, ker njegova rodbina biva v Šiški! Pravijo, da je kontumaciran zato, ker ima neki otrok šolske postrežnice ošpice. To nam je nerazumljivo, saj menda vendar nadučitelj ne stanuje pri šolski postrežnici, ampak v šolski pisarni. Ako pa je res kontumaciran zaradi otroka šolske postrežnice, potem nam je zopet nerazumljivo, zakaj je kontumaciran ravno on, zakaj ne cela šola. Razjasnite nam to uganjko, oblastniki! Mi hočemo jasnosti! Mi hočemo, da se naša mladina uči, ne pa da nam je doma v samo nadlego! Ako pa je v šoli kaka nevarnost zoper zdravje, zakaj se ne zapre vsa šola? Zakaj se potem naši otroci izpostavljajo nevarnosti? Ljubezen do naših otrok nam narokuje te besede! Otroci sami pripovedujejo, da se pogostokrat zvoní po deset minut pozneje, ko ura že odbije, po deset minut pa pozvoní preje, predno je ura končana, da se tako ura skrajša. Ko vprašujemo otroke, zakaj tako, nam odgovarjajo: »Zato, ker se učiteljem ne ljubi poučevati!« Ljudje celo pripovedujejo, da ta ali oni otrok potem, ko ura odbije dve popoldne, šele nese v šolo liter vina; torej samo, da se pouk skrajša. Otroci pripovedujejo, da po cele ure presede in prevpijejo v šoli brez pouka in brez nadzorstva. Povejte nam, gospodje od šole, zakaj tako? Ali s tem otroci dobivajo spoštovanje do učiteljstva? Menimo, da ravno nasprotno! Zakaj pa otroci najbolj spoštujejo in ljubijo učiteljico Suša, ki je vestna in marljiva? Mi zahtevamo, da se razmere v šoli uredi! Ako jih ne uredi učiteljstvo, pa zahtevamo, da jih uredi oblast! To zahtevati imamo pravico! Tudi delavstvo ima svoje pravice! Na Jesenicah živi po veliki večini delavsko ljudstvo, in to ne potrebuje otrok doma, ampak hoče, da se uče in kaj nauče! Dosedanje razmere pa so naravnost greh nad našimi otroci! Ako se te kriče razmere ne odpravijo, potem moramo seveda učiteljstvu povišati — plače!

Idrija. »Naprejevi kanoni«. Pod naslovom »Ministrstvo delavcev« je spustil »Naprej« pretečeni mesec to-le med delavstvo: »Evropski parlamentarci in diplomati ne verujejo, da je mogoče vladati brez pušk, kanonov in bojnih ladij.« Pa ravno, ko so te vrstice zagledale luč sveta, so rdeči sodrugi na Portugalskem rabili puške, kanone, bojne ladje in celo nože, da — vladajo. Med jesenskimi novicami pa piše »Naprej«, da je za to tu, da piše — resnico.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

Ne maramo biti nahodni, hripavi, zaslišeni, ne kašljamo, nismo slabotni, ne nervozni; uporabljamo Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Poizkusna dvanaestorica franko 5 kron. Imamo dober tek, zdrav želodec, nikakih težkoč, zato pa Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elsakroglice«. 6 škatlic franko 4 krone. Dobivajo se pri E. V. Fellerju v Stubi, Elzin trg št. 264 (Hrvaško).

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. MERŠOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z mednim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem zastoj in poštne prosti.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Čudnu

uraru in trgovcu v Ljubljani delničar in zasopnik švicarskih tovarn »Union« v Bielu in Genovi.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi najnovejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

IVAN JAX in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

A. Lukič

©

Slovenska konfekcijska trgovina za: gospode, dame, dečke, deklice

©

Ljubljana

Pred škofijo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporočata sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posiljalni prašek, proti ognjivaniu otrok in proti ptenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatlic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oči, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljivo in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za laso, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kr. 10 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti bleidici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Dežnike in solnčnike

domačega izdelka

najboljše kakovosti, priporočata po najnižji ceni slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Škofijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hišnega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Štefan Nagy

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (Šifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE POSOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.